

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 255/07-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. marca 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti MUDr. M. S., C., zastúpeného advokátkou JUDr. H. B., T., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 22/06 (pôvodne vedenom bývalým Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 5 C 1049/98) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. M. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 22/06 (pôvodne vedenom bývalým Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 5 C 1049/98) **p o r u š e n é b o l o .**

2. MUDr. M. S. **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trenčín **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia MUDr. M. S. v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho advokátky JUDr. H. B., T., (...) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Trenčín je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia MUDr. M. S. v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky (...) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 255/07-7 z 27. septembra 2007 vyhovel žiadosti MUDr. M. S., C. (ďalej len „sťažovateľ“), o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a uznesením č. k. III. ÚS 255/07-16 z 3. decembra 2007 prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 22/06 [pôvodne vedenom bývalým Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „bývalý okresný súd“) pod sp. zn. 5 C 1049/98] je porušované jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 30. apríla 1998 predložil bývalému okresnému súdu žalobu proti Mestskému úradu B. (ďalej len „mestský úrad“) o zrušenie nezákonného rozhodnutia a náhradu škody. V sťažnosti popísal úkony vykonané vo veci a označil

aj obdobia, keď sa vo veci nekonalo. Ide o obdobia od 1. júna 1998 do 22. mája 2000 (23 mesiacov), od 22. mája 2000 do 15. februára 2001 (8 mesiacov) a od 8. októbra 2002 do 19. augusta 2005 (34 mesiacov).

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 22/06 porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zaviazal ho uhradiť mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 450 000 Sk, ako aj trovy právneho zastúpenia v sume 34 178 Sk.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr 1345/07 z 31. januára 2008 vyjadril podpredseda okresného súdu, v ktorom uviedol:

„Vo veci sp. zn. 24 C/22/2006 bol návrh doručený súdu dňa 31. 01. 2006. Ako návrh bolo predložené uznesenie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 21. 05. 2001 a predmetom konania je návrh na zrušenie nezákonného rozhodnutia Mestského úradu B. Dňa 11. 04. 2006 bol daný pokyn na pripojenie spisu sp. zn. NM-5C/1049/1998. Dňa 30. 10. 2006 bol vytýčený termín pojednávania na deň 22. 11. 2006. Podaním zo dňa 18. 11. 2006 doručeným súdu 20. 11. 2006, požiadal navrhovateľ o odročenie pojednávania a zároveň doplnil návrh o ďalšieho odporcu.

Uznesením zo dňa 12. 01. 2007 nebol ustanovený navrhovateľovi zástupca z radov advokátov a zároveň bol vytýčený termín pojednávania na deň 28. 02. 2007. Podaním zo dňa 26. 02. 2007 doručeným súdu 26. 02. 2007, požiadal navrhovateľ o odročenie pojednávania, spresnil predmet a účastníkov konania a požiadal o ustanovenie právneho zástupcu. Dňa 22. 03. 2007 bol vytýčený termín pojednávania na deň 25. 04. 2007 a na tomto pojednávaní bol vyhlásený rozsudok. Rozsudok navrhovateľ prevzal 24. 05. 2007. Dňa 08. 06. 2007 doručil navrhovateľ súdu odvolanie proti rozsudku. Dňa 20. 06. 2007 bol spis predložený Krajskému súdu v Trenčíne na rozhodnutie o odvolaní a námietke zaujatosti konajúcej sudkyne. O námietke zaujatosti rozhodol Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 02. 07. 2007 a o odvolaní rozhodol dňa 17. 01. 2008.

Sme toho názoru, že vzhľadom na správanie navrhovateľa nedošlo k zbytočným prieťahom v konaní.

Na časový odstup medzi jednotlivými úkonmi konajúcej sudkyne iné okolnosti ako zaťaženosť súdu nemáme.“

Sťažovateľ v podaní z 8. novembra 2007 a podpredseda okresného súdu v podaní z 31. januára 2008 uviedli, že netrvajú na ústnom prerokovaní veci.

II.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 99/07).

Povinnosťou súdu je zabezpečiť procesný postup, ktorého priebeh musí byť taký, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov a aby bolo zabezpečené rozhodnutie vo veci samej. Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý sudcom prikazuje, aby so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najskôr prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03 a iné) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú: právna a faktická zložitosť veci (1), správanie účastníka konania (2) a spôsob, akým v konaní postupoval súd (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

Pri skúmaní prvého kritéria ústavný súd zistil, že predmetom žaloby podanej bývalému okresnému súdu 30. apríla 1998 boli námietky porušenia základných práv mestským úradom tým, že nesúhlasil so zriadením lekárskej ambulancie sťažovateľom. Tento súd vo veci rozhodol 21. mája 2001 tak, že konanie zastavil a časť návrhu, ktorým sa sťažovateľ domáhal „*zvýšenia nezákonného rozhodnutia č. 635/1997 z 12. 3. 1998 Mestského úradu v B.*“, vylúčil na samostatné konanie.

Zo spisu okresného súdu vyplýva, že ide o bežnú rozhodovaciu činnosť súdu vyžadujúcu najmä zistiť predmet konania a následne vo veci rozhodnúť.

Pri skúmaní druhého kritéria (správanie účastníka konania) ústavný súd zistil, že sťažovateľ predložil bývalému okresnému súdu žalobu, ktorá nespĺňala náležitosti požadované Občianskym súdnym poriadkom, a preto musela byť v konaní doplňovaná. Sťažovateľ sa bez ospravedlnenia nezúčastnil pojednávani konaných 22. mája 2000 a 21. mája 2001.

Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu, nemožno sa v plnom rozsahu stotožniť s tvrdením sťažovateľa, že tento vo veci nekonal bez zbytočných prietáhov, a to najmä z dôvodu, že sťažovateľ predložil žalobu, ktorá nespĺňala zákonom predpísané náležitosti.

Ústavný súd nemôže súhlasiť ani s vyjadrením podpredsedu okresného súdu, že vo veci bol návrh doručený 31. januára 2006, pretože bývalý okresný súd 21. mája 2001 rozhodol, že časť návrhu vylučuje na samostatné konanie. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 30. júna 2001, ale až 15. januára 2002 bolo vydané opravné uznesenie k výroku pôvodného rozhodnutia. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ podal opravný prostriedok, ktorý však okresnému súdu predložil až 19. augusta 2005, teda po tri a pol roku, čo je ústavne neakceptovateľné.

Vo veci rozhodol Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 4 Co 198/2007-80 zo 17. januára 2008 tak, že vec v časti vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie

a v ostatných častiach rozsudok potvrdil. Spis bol okresnému súdu predložený s rozsudkom krajského súdu 30. januára 2008.

S ohľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 450 000 Sk, čo odôvodnil stavom právnej neistoty, v ktorom sa nachádza.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva, ktoré si vyžaduje nielen deklarovanie porušenia, ale aj priznanie finančného zadosťučinenia.

Pri určovaní finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva pri rozhodovaní podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vzhľadom na zistené zbytočné priet'ahy v konaní okresného súdu, predmet sporu a spoluúčasť sťažovateľa na vzniknutom stave (najmä nepredkladaním kvalitných návrhov) ústavný súd považuje sumu 50 000 Sk priznanú sťažovateľovi za primerané finančné zadost'učinenie (bod 2 výroku nálezu).

Právna zástupkyňa sťažovateľa požadovala priznať náhradu trov konania v sume 34 178 Sk, pričom vychádzala z tzv. „hodnoty sporu“, ktorý ocenila na 450 000 Sk, a taktiež z § 14a ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd sa pri určení výšky trov konania riadil ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk.

Odmena vypočítaná ústavným súdom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3 citovanej vyhlášky predstavuje celkovo sumu 6 296 Sk (odmena za jeden úkon – 2 970 Sk plus režijný paušál – 178 Sk), ktorú je okresný súd povinný uhradiť Kancelárii ústavného súdu (bod 4 výroku nálezu) a Kancelária ústavného súdu právnej zástupkyňi sťažovateľa (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je pod „právoplatnosťou nález“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia potrebné rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2008